

Kannanotto sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyvään lainsäädäntöön 5.10.2020

Siirtymäaika lyhennettävä ja pysyvästä leikkurista luovuttava

Hallituksen esitys sote-maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi on ollut laajalla lausuntokierroksella. Uudistusta on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä, sisäministeriössä ja valtiovarainministeriössä.

Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena mm. kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille sekä parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Sote-maakuntien toiminta rahoitetaan pääosin valtion rahoituksella ja osaksi palvelujen käyttäjiltä perittäviltä asiakasmaksuilla. Rahoituksesta säädetään sote-rahoituslailla. Lakiluonnoksen mukaan rahoituksen kohdentuminen sote-maakunnille perustuu pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä koskeviin määräytymisperusteisiin. Palvelutarvetekijät perustuvat Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimukseen ja aineistoon.

Luonnos sote-maakuntien rahoituslaista sisältää siirtymäajan vuosille 2023–2029, jonka aikana sote-maakuntien tulisi sopeuttaa toimintaansa uuden rahoitusjärjestelmän mukaiseen laskennalliseen rahoitukseen. Uusi rahoitusjärjestelmä otettaisiin käyttöön vaiheittain em. siirtymäajan aikana ollen viimeisenä vuotena +/- 150 euroa asukasta kohden. Lisäksi esitetään, että em. viimeisen vuoden enimmäismuutoksen ylittävä osuus tasattaisiin toistaiseksi pysyvällä leikkurilla.

Me allekirjoittaneet maakunnat ja maakuntien sote-organisaatiot pidämme sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta tarpeellisena ja perusteltuna. Olemme kuitenkin tyytymättömiä rahoituslain siirtymäsäädöksiin sekä lakiluonnokseen sisältyvään pysyvään leikkuriin. Esitämme, että lakiluonnosta sote-maakuntien rahoituksesta tarkistetaan siten, että:

- **Lakiluonnokseen sisältyvää siirtymäaika lyhennetään merkittävästi, esimerkiksi 3–5 vuoteen**
- **Lakiluonnokseen sisältyvästä toistaiseksi pysyvästä leikkurista (siirtymätasaus) luovuttaisiin.**

Perustelemme em. esityksiä seuraavasti:

Esitetyn siirtymäajan osalta on otettava huomioon se, että käytännössä toimet uuteen rahoitusmalliin siirtymiseksi voidaan käynnistää jo lainsäädännön hyväksymisen jälkeen. Esityksen mukaisesti se tapahtuisi jo kesällä 2021 valmistelevalle toimikunnan perustamisella. Siten **käytännössä siirtymäaika on esitettyä seitsemää vuotta pidempi.**

Lisäksi on otettava huomioon se, että jo tehtyjen sote-yhdistymisten (kuten Siun sote Pohjois-Karjalassa) kokemukset osoittavat, että integraation edellyttämät rakenteelliset ja muut uudistukset on mahdollista ja järkevää tehdä esitettyä nopeammassa ajassa.

Uudistuksen tavoitteena on mm. turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, ja rahoitus perustuu keskeisiltä osiltaan THL:n määrittelemiin palvelutarvetekijöihin. Esitetty rahoitusmalli pitkine siirtymäaikoineen ja pysyvine leikkureineen johtaa siihen, **ettei sote-palveluja voida tuottaa yhdenvertaisesti** ja osa sote-maakunnista joutuu palvelutuotannossaan eriarvoiseen asemaan. Näkemyksemme mukaan tämä johtaa myös perustuslaillisiin ongelmiin.

Esitys rahoituslaiksi ei käytännössä ota huomioon niitä maakuntia, joissa on jo tehty sote-palvelujärjestelmän integraatio ja niihin liittyviä rakenteellisia uudistuksia, vaan pikemminkin rankaisee rahoituksellisesti kyseisiä maakuntia. Ehdotetun rahoitusmallin eriarvoistava vaikutus vielä korostuu niissä maakunnissa, joissa väestöllä ei ole tarjolla laajamittaisesti vapaaehtoisin sairausvakuutuksiin tai yksilöön kohdentuvia työnantajan järjestämiä työterveyshuollon palveluja ja väestöstä pääosa käyttää julkisesti tuotettuja palveluja.

Hämeen liitto
Anna-Mari Ahonen
maakuntajohtaja

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
Seppo Ranta
johtaja

Keski-Pohjanmaan liitto
Jyrki Kaiponen
vt. maakuntajohtaja

Keski-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite
Minna Korkiakoski-Västi
toimitusjohtaja

Keski-Suomen liitto
Pekka Hokkanen
vs. maakuntajohtaja

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
Juha Kinnunen
johtaja

Lapin liitto
Mika Riipi
maakuntajohtaja

Lapin sairaanhoitopiiri
Jari Jokela
johtaja

Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
Riitta Luosujärvi
kuntayhtymän johtaja

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Risto Poutiainen
maakuntajohtaja

Siun sote -kuntayhtymä
Ilkka Pirskanen
toimitusjohtaja

Pääjät-Hämeen liitto
Laura Leppänen
maakuntajohtaja

Pääjät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
Marina Erhola
toimitusjohtaja